

ዘሰቅቆ ጅምላዊ ሀልቂት ላምጥዱዛን ታሪካዊ ጸርናን!!

03 ጥቅምት 2013 ነብ ታሪክ መዝገብ ኤርትራውያን ፍሉይ ጸሊም ምዕራፍ ዝሰነደት ናይ ሓዘን መዓልቲ ኮይና ሓሊፋላ፡፡ ላምጥዱዛን ኣብ ቅድሚ ኤርትራውያን ኮነ ዓለምና፡ ንሓይ ዘሰቅቆ ዛንታ ሀልቂት ኤርትራውያን ስደተኛታት ኣተኣናጊዳዮ፡፡ ዓለም ብዓለማ ብሓይ ቃና ዝገለጸቶ ዘሰቅቆ ጅምላዊ ሀልቂት እዩ፡፡ ዓለምና “መዓልቲ ንብዓት!!” ዝበለቶ፡ ንዓና ንኤርትራውያን ግን ኣካልና ዝኾነ፡ እንነብሮ ዘለና፡ ከቢድ ዋጋ ዘዕድዮና ዘሎ፡ ሰብኣዊ ክብርታትና ቀንጢጡ ከም ሕላገትና እናኾነ ዝመጸ መሪር ዛንታዮ፡፡ ደጋጊምና እንገምቶ ዘለና፡ መግለጺ ኣብ ባይታ ሃገርና ዘሎ መሪር ህይወት ኤርትራውያንዮ፡፡ ጅምላዊ ሀልቂት ኤርትራውያን ስደተኛታት ላምጥዱዛን ጽዑቕ መርኣያ ናይቲ ኣብ ልዕሊ ህዝብን ሃገርን ኤርትራ ኣንጸላሊዮ ዘሎ ናይ ብርሰት ሓይጋዮ፡፡

ዕለት 3 ጥቅምት 2013 ነዚ ዘሰቅቆ ፍጻሜ ወጽኢቱን ዝጽብጽብ ዜና መርድእ፡ ካብ ሓይ ማዕከን ዜና ናብቲ ካልእ እናተጋወሐ ቀጸለ፡፡ ኣሃዛዊ መሪርኢታታት ኣቲ ጸብጸብ፡ ክብን ለጠቕን እናበለ፡ ኣስታት 155 ዝኾኑ ብህይወት ካብቲ ዘሰቅቆ ሓይጋ ንስከላ ደሓኑ፡፡ እቶም ዝተረፉ 357 ኤርትራውያን ግን ብዘሰቅቆ ኣብ ባሕሪ ተቐዘፉ፡፡

ኣብዚ ዘሰቅቆ ናይ ቅዝፈት እዋን፡ ኣብቲ ከባቢ ናይ ስራሕ ዑደት ዝፍጽሙ ዝነበሩ ብጸሓ ርእስ ሊቃነ ጳጳሳት ካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን ናራንሲስ ኣብቲ ቤታ ብምብጻሕ ድሕሪ ምዕዛብም፡ ነታ ዕለት “ናይ ንብዓት መዓልቲ ዓለምና” ክብሉ ገለጸዎ፡፡ መንግስቲ ጣሊያን ብሓይ ሸነኽ ነቶም ግዳያት ህጹጽ ናይ ህይወት ኣድሕን ስራሕ ኣናካየደ ልዑል ሓገዛቱ ክወፊ እንከሎ፡ ቡቲ ካልእ ሸነኽ ድማ ናይቲ ጅምላዊ ሀልቂት ግዝፈትን ኣስካሕካሒ ባህርያቱን ኣብ ግምት ብምእታው፡ ኣብ መላእ ጣልያን መዓልቲ ሓዘን ክኸውን ኣዋጁ፡፡ ህዝቢ ላምጥዱዛን ካብታ ነቲ ቅዝፈት ዝሰምዓላ ሰዓት ኣትሒዙ፡ ዝከእሎ ኩሉ ክገብር ድልዎነቱ ኣብ ልዕሊ ምግለጹ፡ ቡቲ ፍጻሜ ዝተሰመዖ መሪር ሓዘን ንምግላጽ፡ ብእምነቱን ባህሉን መሰረት ሓዘኑ ብወግዒ ዝገልጸሉ ምድላዊት ጌሩዮ፡፡

ኣብ ጽባሕዚ ዘሰቅቆ ፍጻሜ፡ ምዳብ ኣኼብኡ ኣብ ጀነቫ ዘካይድ ዝነበረ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ጉዳይ ስደተኛታት፡ ነዚ ተረኽቢዚ ኣመልኪቱ ዝተሰምዖ ሓዘን ገሊጹዮ፡፡ እዚ ፍጻሜዚ ድሕሪ ምጥናፍ፡ ሕብረት ኣውሮጳ ብደረጃ ኣህጉር ህጹጽ ግብራዊ ምላሽ ንምሃብ ዘኾነሎ ስጉምቲ ወሲዱ፡፡ ነቶም ብተመሳሳሊ መንገዲ ናብ ኣውሮጳ ንምእታው ዝፍትኑ ስደተኛታት ካብ ዘሰቅቆ ሓይጋ ንምድሓን፡ ጽኑዕ ናይ ባሕርን ኣየርን ሓላዊ ክካየድ ብምውሳኑ፡ ነዚ ዝኸውን ዓመታዊ ባጀት ኣጽዲቆ፡ ውሳኔ ሕብረት ኣውሮጳ፡ ምስቲ መሰረታዊ ጸገማት ኣፍሪቃውያን ስደተኛታት ብሓፈሻ፡ ኤርትራውያን ስደተኛታት ድማ ብፍላይ፡ ዝጠልቦ ፍታሕ ኣንጻር እንክረእ ትርጉሙ ኣዝዮ ኢምነትዮ፡፡ ግን ከእ ብመንጽር እቲ እናጋጠመ ዝመጽእ ዘሎ ሓይጋታት ንምክልኻል ዝተወገቦ ኣቓልቦ ክረእ እንከሎ ግን፡ ሓላፍነታዊዮ ክበሃል ይከኣል፡፡

ቡቲ ኣብ ልዕሊ 357 ኤርትራውያን ስደተኛታት ዝወረደ ዘሰቅቆ ሓይጋ፡ ብዘይካ ኢሳይያስን መዳኸርቱን ልቡ ዘይተተንከፈ የሎን እንተተባህለ ምግናን ዘይብሉ ጸልጣ ሓቂዮ፡፡ እዚ ተረኽቢዚ ምስ ኣጻንፈ፡ ኣብ ህጹጽ ረድኤት ካብ ዝተዋፈሩ ገፈፍቲ ዓሳ ላምጥዱዛን ጀግርካ፡ ነዚ ዘሰቅቆ ፍጻሜ ዝጸብጸቡ ጋዜጠኛታት፡ ብምስኮት ቴሌቪዥን ዝተኸታተሎ ማሕበረሰብ ዓለም...ወዘተ ኩሉ ብተመሳሳሊ ዝሰከሩሉ ፍጻሜዮ ኔሩ፡፡ እዚ ብምኽኑውን እዩ፡ ኣብቲ ቅንያትቲ ከም ልሙድ ክካየዱ ዝተመደቡ ግጥማት ኩዕሹ-እግሪ ኣውሮጳ፡ ንግዳያት ላምጥዱዛን ብምከር ተኸፈልቲ ናይቲ ሓዘን ምኽኛም ብዝገልጹ ፍሉይ ስነ-ስርዓት ግጥማቶም ዝመሰሰዎ፡፡

ብርግጽ ከእ፡ እቲ ፍጻሜ ኣብ ነብሲ-ወክፍ ዓምዲ ምዕራፋቱ ንዝነበርዎ ዝርዝራት ክትርእይ እንተፈቲንካ፡ እቲ ሓዘን ኣመና ድርብዮ፡፡ ስድራ-ቤት ከም ሓንቲ ሕብረተሰብኣዊ ብርኪ፡ በዚ ሓይጋዚ ጸኒታ፡ ምዕራፋ ዘኸተመተሉ ታሪኽ መስጢሩሎ፡፡ ኣደን ውላድን ክሳብ ሕልፈቲ ህይወቶም ከም ሓረግ ተጠናኒጎም ዝተሓቋቋሉ፡ ኣደ ምስ ሰለስተ ህጻውንቲ ደቃ፡ ኣብን ኣደን ምስ ትሕቲ ዕድሙ ውላድም ዝጸነቱሉ ጸሊም ምዕራፍዮ፡፡ ሓንቲ ንእሽቶይ ኤርትራዊት ቁሸት፡ ክሳብ ዓሰርተን ልዕሊኡን ዝኾኑ ኣጻብዝ መንእሰያታ ንምት ዝገበረትሉ ሕማቕ ታሪኽዮ፡፡ ካብ ሓንቲ ብርኪ ስድራ ዝወጹ የሕዋት፡ ቅዱምን ዱሕሩን ብምኽን ድራር ዓሳታት ባሕሪ ዝኾኑሉ፡ ልዕሊ 10 ዝኾኑ ዕሽላት ህጻውንቲ መጻኢኦም ዝተኸልፈሉ መሪር ጸሊም ታሪኽዮ፡፡ ኣብዚ ፍጻሜዚ ዝሃለፎ ግዳያት ዳርጋ 90% ዝኾኑ ኣጻብዘን በጽሕታትን መንእሰያት ብምኽኛም፡ ከም ህዝብን ሃገርን ብሓፈሻ፡ ወለዶም ከእ ብፍላይ፡ ንቁምነገር ዝሓጸይዎም ተስፋ ዘንበሩሎም፡ ፍሒቕ እናማዕድዉ ብሓጸር ዝተኸልፉ ግዳያትዮም፡፡ ሕብረት ኣፍሪቃ፡ ኣብ መበል 15 ናይ መራሕቲ ሃገራት ኣኼብኡ፡ ነዚ ጉዳይዚ ከም ኣጀንዳ ብምልዓል 03 ሕጻር “መዓልቲ ሓዘን ኣፍሪቃውያን” ኮይና ክትውዕል ብምውሳኑ፡ ኩሎም ኣባል ሃገራት ሕብረት ኣፍሪቃ ነዛ መዓልቲዚኣ ክበዕልዎ ምጽውዑ እምበኣር ካብዚ ብምብጋስዮ፡፡

እዚ ንኣህጉራዊ ማሕበረ-ሰብ ብሓይ ቃና ብዝተሰበረ ልቢ ዘዛረበ፡ ጅምላዊ ሀልቂት ላምጥዱዛን ካብቲ ስግሌ ዝኾነ ኤርትራዊ እንታይ ምላሽ ረኺቡ? ዝብል ሕቶ ከየልዓልና እንኣልፎ ኣይኮነን፡፡ ከም ውሁብ ኩሉ ስድራ-ቤታት ኤርትራ፡ በዚ ሓዘንዚ ተተንኪፋ ምህላውን እቲ ሓዘን ኣመና መሪር ምኽኛ ምግንዛብ ዝከኣልዮ፡፡ ክሳብ ዕለት ዕለት እቲ ኣብ ኤርትራዊ ማይ-ቤት ዝተፈጥረ ሓዘን ዝድብስ ወግዓዊ መግለጺስ ይትረፍ፡ ክጸናኛዕ ዝገብር ንቡር ግብረ-መልሲ፡ ካብቲ ሃገር ዘመሓድር ዘሎ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ኣይረኽበን፡፡ እዚ ውን ከይኣክል ሬሳታት ደቂ ርእዮ፡ ከም ንቡር ቐቢሩ ክቐጥጽ ዝነበሮ ትጽቢት፡ ብሰንኪ ምስጉንጋድ ርእሲ-ፋሽስቲ ኢሳይያስ እቲ ዕድል ተነፊጉዎዮ፡፡ እቲ ሓዘን ኣብ ክርሲ-መግንጥዑ ተደገሑ ይሓቑዮ ምህላዉ ናይ ኣደባባይ ምስጢርዮ፡፡ ካብዚ ብዝተፈለየ ክነድህበሉ ዝግባእ ነውራም ኤርትራዊ ኣበር ግን ኣሎ፡፡ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ፡ ኣብ መጀመርያ ተርእዮዚ ሀልቂት፡ ብቴቪ ኤሪ ኣቢሉ “ኣብ ልዕሊ ዘይሕጋውያን ኣፍሪቃውያን ስደተኛታት ሓይጋ ሞት ኣጋጢሙ” ክብልዮ ነቲ ዘሰቅቆ ሀልቂት ኣዋጅዎ፡፡ እዚ ክብል እንከሎ፡ ካብቲ ሓይጋ ዝደሓነ ግዳይ፡ “ኩላትና ኤርትራውያን ስደተኛታት ኢና” ኣብ ዝበለሉ ህምትዮ፡ ንኤርትራውያንም ኣብ ኣደባባይ ኪሒዱ፡ ብሚዲያታቱ ንኤርትራውያን ስድራታት መርድእ ደቆም ዝነገሮም፡፡ ውዲሉ ሓዲሩ እቲ ተረኽቦ ኣህጉራውን ዓለም-ለኸውን ኣቓልቦ ምስ ረኽቦ፡ መጀመርያ ብመንገዲ መንእሰያት ህግደፍ ዝብል ላቁባ ስርዓቱ ዝኾነ ማሕበር፡ ንብዓት ሓርጽ ክነብዕ ጀግሩ፡፡ ድሒሩ ኣምባሳደር ጣልያን፡ የግን ነብረኣብ /ማንኪ/፡ ብመግለጺ ሚኒስትሪ ወጻኢ ጉዳያት፡ ኣብ መወዳእታ ድማ ብሚኒስትሪ ዜና ኣቢሉ ሓተታ ብምቕራብ፡ ነቲ ናብ ውሽጢ ኤርትራ ዝሰበረ ከቢድ ሓዘንን መሪር ቁጠዕን ከተሃዳድእ ፈቲኑ፡፡ እዚ ከይፈተወ ዝተቐልቦ ዝባኑ ከሸፍን ኣሉ ናብ ኣደባባይ ዝወጸ ምስሉይ ስርዓት፡ ከምቲ ናይ ፈለማ እዋን፡ ንኤርትራውያን ናይቶም ግዳያት ምኽሓድ ከም ዘየዋጸሉ ብምግግታ፡ ጠንቂ ጥፍኣቶም፡ “...ኢድ ኣሚሪካ ዘለዎዮ...ሞብጥና ሒዝና ኣብ መጋቢያታት ክንሙጉት ቅሩባት ኣሎና ...” ብምባል ካብ ተሓታትነት ክሃድም ፈቲኑዮ፡፡ እዚ ውን ከይኣክል፡ ነቶም ግዳያት ዝውክልን ዝጣበቐሎምን ሕጋዊ ስጉምቲ ምውሳድ ተሓሰሙ፡ ስድራ-ቤታት ግዳያት ሬሳ ደቆም ብወግዒ ከይቐበሩ ሓላፍነቱ ኣይተዋጸኣን፡፡ ህዝብን መንግስትን ጣልያን፡ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ጉዳይ ስደተኛታት፡ ኣውሮጳዊ ሕብረት፡ ሕብረት ኣፍሪቃን ኣባል ሃገራቱን ንግዳያት ዘኪሮም ዝተፈለለየ ህጹጽ ስጉምቲ ክወስዱን መዓልቲ ሓዘን ክእውጁን እንከለዉ፡ ብፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ እትምራሕ ኤርትራ ግን፡ ዘሰቅቆ ሀልቂት ደቃ ክንዲ ሕብረት ኣፍሪቃስ ይትረፍ ክንዲ ሞት ጓፍ ዝኾነውን ክብርን ምድንጋጽን ኣይሃብቶምን፡፡ ስርዓት ኢሳይያስ ነዚ ስቕታዚ ዝመጸሎ ቀንዲ ምኽንያት፡ ኣብ ልዕሊ ዘም ንጹሃን ኤርትራውያን ስደተኛታት ንዝበጸሐ ጅምላዊ ሀልቂት ዘስዕቦ ተሓታትነት ንምህዳምን፡ ንሱ ዝፈጠሮ ቁጠዕ ህዝብታት ኤርትራ ንምድብስባስን

ዝግላም ምዃኑ ጸሓይ ዝወቐዎ ሓቂኳ እንተኾነ፡ ኣብ ቅድሚ ማሕበረ-ሰብ ዓለምን ህዝብታት ኤርትራን ፍጻሜ ላምጥዱዛ ጥራሕ ዝሰነዘነ ኣውጺኡ ንመንነቱ ዝሸሸሐ ተረኽቦ ምዃኑ ኣይተረፎን።

ኣብ ላዕሊ መንቀሊ ጅምላዊ ህልቂት ላምጥዱዛ፣ መልከዕ ኣሰቃቂ ፍጻሚኡን ዝመስጠሮም ዛንታታትን ብሓርፋፋ ርኢና። ኣብ ማሕበረሰብ ዓለም ዘብጽሑ ጸልፍን ዝፈጠሮ ከቢድ ምድንጋጽን ኣስተውዒልና። ብኣንጻሩ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ዝገቦ ምላሽን ኣብ ህዝብታት ኤርትራ ዝፈጠሮ ዓሚቕ ሓዘንን ብሽፊል ዳህሲስና ኢና። ዕላማዚ ጸሓፍ፡ ንፍጻሚ ላምጥዱዛ ብኸምዚ ኣገባብ ንምትራፒ ኣይኮነን። ኪኖዚ ዓሚቕ ሓዘን ብምምዕዳው፡ መጻኢ ህላወ ህዝብን ሃገርን ንምውሓስ ዘኸለሉ ኣመታት ንምሃብዮ። ናብዚ ንምብጻሕ ከኣ ንድሕሪት ተመሊስና ከነልዕሎም ዝግብእ ሕቶታት ኣለዉ። ንምዃኑኸ ላምጥዱዛ ናይ መጀመርያ ድዮ? መጀመርያ እንተዘይኮይኑ ፍጻሜ ላምጥዱዛ ንምንታይ ገኒኑ? ድሕሪ ሕጃኸ ካልእ ላምጥዱዛ ከይንርእይ እንታይዮ ውሕስነትና? ላምጥዱዛ ናይ መወዳእታ ምዕራፍ ጅምላዊ ህልቂት ኤርትራውያን ኮይኑ፡ በዚ ዝተተንከፈ ልቢ ህዝብታት ኤርትራ ንምድባስ እንታይ ከንገብር ትጽቢት ይግባረልና? ዝብሉ ሕቶታት፡ ኪኖዚ ከቢድ ሓዘን ከነልዕል ግድነትዮ።

ላምጥዱዛ ኣብ ዕድሜ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ፡ ናይ ዝተኸሰቱ ናይ ጅምላን ቻጻን ህልቂታት ንጸሓይ ኤርትራውያን ዜጋታት መቐጸልታምበር መጀመርያ ኣይኮነትን። 2007 ንድሕሪት እንተተመሊሰና፡ 364 ንጸሓይ ኤርትራውያን ዜጋታት፡ ኣብ ሜዲቴራንያን ባሕሪ ብጅምላ ዝሃለቑሉ ዝኸረ ጸሊም ታሪኽ፡ ወላኳ ግዜ ዘርዩም ከም ላምጥዱዛ እንተዘይተዋዓወዎ ኩላትና ኣይንዝንግዎን ኢና። ደቡብ ኤርትራ ክሰግሩ ብተመልከተለይ ዝተመልግሱ፡ ኣብ ማእከላይ ባሕሪ ብዓሳታት ዝተበልዑ፡ ኣብ ባሕሪ ጥሓሎም ማዕበል ዝገፍዎም፣ ኣብ ደባት ግብጽን ኣስራኤልን ህይወቶም ዝሓለፈ፣ ኣብ ከተማታት ማልታ፣ ጣልያንን ሱዳንን ኣብ ኣብዮተ ማእሰርታት ግብጺ፣ ጅቡቲ፣ እስራኤል፣ ሊቢያ...ኣውያቶም ሰማዒ ዝሰለኑ ንጸሓይ ኤርትራውያን ማእለያ የብሎምን። ኣብ በረኻታት ሲናይ ኣምዑት ኩባይም እናተጠብሑ፡ ኩላሊቶምን ልቦምን ተሰሪቆ ንዕዳታታት ምዕራባውያን ክሸፍኑ ዘሰለፍ፡ ዓሰቢ ውዕላቱ ደላራት ዘኸሰቡትን ከም ምንጫ እቶቱ ብህይወት ኤርትራውያን ዝተቐመረን ብሕታዊ ስርዓት፡ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ምዃኑ ንመን ይጠፍሑ። ናይዚ ኩሉ ሓሳረ መከራ ውርደትን ኤርትራውያን እንኮ ተሓታቲ ርኢሰ-ፋሽስቲ ኢሳይያስን ስርዓቱንዮም። ኣብ ዕድሜ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ፡ እልፊ ኣላላፍ ዜጋታትና ንህልቂት ተሳጢሖም፡ ንቡር ቀብርን ሓዘንን ተሓራምዎምዮ። ላምጥዱዛ መቐጸልታ ናይዚ ልዕሊ 22 ዓመታት ኣብ ኤርትራ ዝገባ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ዝጠንቁ ብርሰት ህዝብን ሃገርን ዘቀላጥፍ ዘሎ ሰብ-ዝሰርሖ ሓዲጋዮ። ርኢሰ-ፋሽስቲ ኢሳይያስን ስርዓቱን ክሰብ ዝሃለዉ ከኣ፡ ካልእ ላምጥዱዛታት ከየጻንፉና፡ ካልእ ጅምላዊ ህልቂት ዜጋታትና ከይንሰምዕ ዝገብር ውሕስነት የብልናን። መርኣያ ናይዚ፡ ድሕሪ ፍጻሜ ላምጥዱዛ ኣብ ዝተኸሰተሉ ስሙን ካልእት ኣማኢት ዜጋታትና፡ ኣብ መስርዕቲ ሓዲጋ ኣትዮም ብሓልዮት ኣውሮጳዊ ሕብረት ዘዋረርም ህይወት ኣድሕን ሰራሕተኛታት ካብ ሞት ከም ዝደሓኑ ብማዕከናት ዜና ተቐላቑዮ። እዚ ተርእዮዚ ዝሕምቐ ነገር እንተልዩ፡ ምንጫ ጥፍኣትን ብርሰትን ኤርትራውያን ዝኾነ ስርዓት ኢሳይያስ ክሰብ ዝሃለዉ፡ እቲ ናብ ሞት ዝግበር ዋሕዚ ቀጻሊዮ። ኣብ ከምዚ ዝበለ ኩነት፡ ህልቂት ዜጋታትና ብቐጻሪ ጥራይ ዝግመት ኣይኮነን። ከም ህዝብን ሃገርን ብከምዚ ዝሕለመ መስርሖ እንኸፍሎ ዊጋ፡ ብቐጻሪ ዜጋታትና ዝዕቐን ሞት ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ልዕሊኡ ብመስቀለትን ጅግንነትን ንዝተሃነጸ ሃገራዊ ክብርታትና ዝህድድ መጻኢ ብሩህ ተሰፋና ዘጸልምት ቀብጹ-ተሰፋዊ ስምዒታት እናሳዕረረ ከይኸይድ ዘፍርሕዮ። ላምጥዱዛ ብፖለቲካዊ መዕቀኒታቱ ክሰብ ክንድዚ ዝግመቐ ምልክታት ዘተምበህ፡ ብዊጋቶም ግዳያት፡ ህልቂት ክንልብምን ህጹጽ ምላሽ ክንህበሉን ዝቐሰበ ታሪኻዊ መጻዕታቶ።

ነዚ መድረኻዊ ጠለብ ንምግላሽ፡ ህልው ሓይሊ ተቐውሞ ብቅድሚ-ግንባር ታሪኻዊ ሓላፍነቱ ከስከም ኣለዎ። ነዚ ታሪኻዊ ሓላፍነቱ ብብቐንት ክፍጽም እንተኾይኑ፡ ካብቶም ጸኒሓውን ልማዳውን ኣተሓሳስባታትን ተግባርን ከወጽእ ዘኸለሎ ድልውነት ከርእይ ኣለዎ። ኣብ መንጎ ፖለቲካዊ ሓይልታቱ ካብ ገምጋም ህልው ኩነታት ኤርትራ ዝብገሱ ሓባራዊ ተረድኦ ከጥራ፡ ህዝብን ሃገርን ንምድሓን ቀዳምነት ዝሰርዕ ሓባራዊ መድረኻዊ ሃገራዊ ራእይ ከሃንጽ፡ ካብኡ ዝብሰሰ ግብራዊ ዕማማት ከስእልን ነዚ ዘገልግል ኣብ መንጎ ሓይልታቱ ዝምስራሕ ዝምድናታት መትከላዊ ክኸውን ብምግባር፡ ነቲ ዝጸንሐ ኣካውንኡ ክእርም ክበቅዕ ኣለዎ። ሓይሊ ተቐውሞ፡ ነዚ ኩነትዚ ከማልእ እንተብቐዑ፡ ሽዑ ንሽዑ ባህርያዊ መሳርሒ ለውጢ ክኸውን ዘኸለሎ ዓቕምታት ስለዝፈጠሩ፡ ነቲ ኣናሳዕረረ ከይኸይድ እንስከፈሉ ተሰፋ ምቕራጽ ብምሕካም ማእከላይ ስሕበት ቃልሲ ኮይኑ ህዝቢ ኣብ ዘርይኡ ብምዕላል፡ ህዝብን ሃገርን ምውሓስ ናብ ዘኸለሎ ብርኪ ከሰጋገሮን መጻኢ ብሩህ ተሰፋ ከቋምት ክገብር ይኸእልዮ። እዚ ድግፍ ሓይሊ ተቐውሞ ኣብ ውሽጡ ብዘካይዶ ናይ ምእራም ስጉምቲ ዝጥረ ውሽግዊ ዓቕሚዮ። ብካልኣይ ደረጃ፡ ካብ ሓይልታት ተቐውሞ ትጽቢት ዝግበር፡ ነቲ ህልው ሕጻረታት ሓይሊ ተቐውሞ ብምርኣይ ኣብ ህልው ውድባት ዘይኣተወ ግን ከኣ ንምርጫ ስደት ዕጹው ጌሩ፡ ኣብ ቃልሲ ንጡፍ ታሪኻዊ ተርኡ ክጻወት ከምዝግባሉ ብምልላይ፡ ብማሕበር ደረጃ ነብሱ ውዳቡ ናብ ዝበረኸ ንጡፍ ተዋሳኢይ ከሰጋገር ናይ ገዛእ-ርእሱ ፖለቲካዊ ውድብ ምምስራት ምርጫኡ ዝገበረ መንእሰይ ወለደ፡ ብልብ ሙሉእነት ከም መሻርኽቲ ደሞክራሲያዊ ቃልሲ ኣፍልጦ ሂቡ ከድግፎ ይግባእ።

እቲ በዓል-ቤት ዝኾነ መንእሰይ ወለደ ከኣ፡ ናይ ገዛእ ርኢት ዕዮ-ዝ ክፍጽም ኣለዎ። ብርግጽ ኣብዝሓ መንእሰይ ኤርትራ ካብ ተግባራዊ ተሞኩሩኡ ብምብጋስ፡ መሰረታዊ መፍትሒ ሽግራቱ ብምልላይ ኣንጻር ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ፡ ኣብ ዝረኸበም ኩሎም ኣጋጣሚታት ክቃላስ ምጅማሩ፡ ብኣውንታ ዝግለጽ ጎኑዮ። ግን ከኣ ዘይተማእከለን ዘይተወደበን ቃልሲ፡ ካብቶም ግዝያዊ ከባብያዊ ዓውታት ወጻኢ፡ ናብ መሰረታዊ ፍታሕ ከብጽሕ ኣይከእልንዮ። ስለዝኾነ ድማ ሞተር ቃልሲን ለውጥን ዝኾነ ሓይሊ መንእሰይ፡ ድሕነት ህዝብን ሃገርን ንምውሓስ ከውደብ ዘለዎ ተደላይነት ኣዘዩ ልዑልዮ። ኣብዚ መዳይዚ ኣብ ደብረ-ዘይቲ ዝተባጋሰን ብሽም ስምረት መንእሰያት ኤርትራ ንድሕነት ሃገር ዝቐመ ውደባ ዘካየደም ንጥፈታትን ተሳትፍኡ ንምሕያል ከም መደብ ዝሓዙ ጉባኤ ብኣብነት ዝጥቀሱዮ። እዚ ጉባኤዚ፡ ኣብ ጽባሕዚ ታሪኻዊ መጻዕታ ህልቂት ላምጥዱዛ ይጋባእ ብምህላወ ዝወሃቦ ግምትን ዝተሰከሞ ረዚን ሓላፍነትን ድርብ ሃገራዊ ጸር ምዃኑ ርዳኢዮ። እዚ ጉባኤዚ፡ ነቲ ጅምላዊ ህልቂት ላምጥዱዛ ዝደረኸ ምንጫ ብርሰት ህዝብን ሃገርን ዝኾነ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ንምልላይ፡ ንቡኩራት መንእሰያት ኤርትራ ኣብ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ዝፍውስ፡ ብንጻር ራእይን ቅኑዕ ኣንፈትን ዝግራሕ ህዝብን ሃገርን ኤርትራ ንምድሓን ማእከሉ ዝገበረ ሰፊሕን ንቕሕን ተሳትፎ መሰረታቱ ዘውሓሱ፡ መንእሰያት ማእከሉ ዝገበረ ሓይል ናይ ቃልሲ መሳርሒ ውዳብ ክፈጥር ትጽቢት ከም ዝግበረሉ ብምስትውዓል፡ ነዚ ሓላፍነትዚ ዝስከም ቅድሚ-ምድላው ከካይድ ይጥለብ ምህላወ ምዘኸኻር፡ ግብኣዮ።

ሰውራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ /ሰደግኤ/፡ ብጅምላዊ ህልቂት ላምጥዱዛ ዝተጎዱኡ ህዝብታት ኤርትራ ንምድባሶም ኣብ ዝካየድ መድረኻዊ ቃልሲ፡ ታሪኻዊ ናይ ቃልሲ ኣበርክትኡ ንምፍጻም፡ ብሽም ግዳያት ላምጥዱዛ መብጽዕኡ ከሓድስ ይፈቱ። ውድብና ኣብ ክሊኑም ህዝብን ሃገርን ካብ ሓይራ ብርሰትን ምብትታንን ንምድሓን ከም ቀዳማይ መድረኻዊ ዕማም ዝሰርዕ፡ ታሪኻዊ ፖለቲካዊ ውሳኔታት 6ይ ውድባዊ ጉባኤኡ ኣናተገርሐ፡ ምስ ኩሎም መሻርኽቱ ብመትካላዊ ጽምዶ ታሪኻዊ ሓላፍነቱ ክፍጽምን ካብኡ ዝጥለብ ክበርክብ ድልው ምህላወ ከረጋግጽ ይፈቱ።